

FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE

I N F O R M A C I J A

**o upisu učenika u osnovne i srednje škole u školskoj
2022/23. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine**

Mostar, novembar/studeni 2022. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
1. OSNOVNE ŠKOLE	4
1.1. Broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole u školskoj 2022/23. godini u Federaciji BiH po kantonima	4
1.2. Zbirni podaci o broju učenika osnovnih škola u školskoj 2022/23. godini u Federaciji BiH i kretanje broja učenika osnovnih škola u periodu školska 2013/14 – 2022/23. godina.....	14
2. SREDNJE ŠKOLE	18
2.1. Broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole u školskoj 2022/23. godini u Federaciji BiH po kantonima	18
2.2. Zbirni podaci o broju učenika srednjih škola u školskoj 2022/23. godini u Federaciji BiH i kretanje broja učenika srednjih škola u periodu školska 2013/14 – 2022/23. godina.....	4
REZIME	28
PREPORUKE	30

UVOD

Informacija o upisu učenika u osnovne i srednje škole u školskoj 2022/23. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine je informativno-analitički dokument Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke planiran Programom rada Ministarstva za 2022. godinu radi dostavljanja istog Vladi Federacije Bosne i Hercegovine na razmatranje. Cilj izrade Informacije o upisu učenika u osnovne i srednje škole u školskoj 2022/23. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine je praćenje broja upisanih učenika u prvi razred osnovnih i srednjih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine i po kantonima, te uporedno prikazivanje prikupljenih podataka za posljednjih deset školskih godina radi praćenja trenda povećanja, odnosno smanjenja broja učenika.

U prvom dijelu Informacije će biti predstavljeni i analizirani podaci o broju upisanih učenika u prvi razred osnovnih škola i ukupnom broju učenika u osnovnim školama za svaki kanton u Federaciji BiH, a zatim i zbirni podaci za Federaciju BiH. Pored navedenog, u prvom dijelu Informacije bit će prikazani i podaci o broju djece koja su u godini pred polazak u osnovnu školu bila obuhvaćena programima predškolskog odgoja i obrazovanja, što je obaveza proizašla iz Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini. U drugom dijelu Informacije će biti predstavljeni i analizirani podaci o broju učenika upisanih u prvi razred srednjih škola i ukupnom broju učenika u srednjim školama po kantonima, a zatim i podaci za Federaciju BiH. Na kraju Informacije bit će prezentiran rezime najvažnijih pokazatelja i zaključaka Informacije, te preporuke na koji način se može unaprijediti stanje u osnovnom i srednjem obrazovanju s aspekta pokazatelja o trendovima smanjenja odnosno povećanja broja učenika u osnovnim i srednjim školama u Federaciji BiH.

Nastava u školskoj 2022/23. godini za učenike osnovnih i srednjih škola počela je 1. septembra 2022. godine u sljedećih pet kantona: Unsko-sanskom, Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom, Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde i Kantonu Sarajevo. U preostalih pet kantona, nastava je počela 5. septembra (Posavskom, Srednjobosanskom, Hercegovačko-neretvanskom, Zapadnohercegovačkom i Kantonu 10). Jedina iznimka o odnosu na navedena dva datuma početka nastave u su učenici prvih razreda osnovnih škola u Posavskom kantonu, kojima je nastava počela 12. septembra 2022. godine.

Svi kantoni su se na početku školske godine opredijelili za realizaciju nastave u školskim objektima, uz poštivanje propisanih higijensko-epidemioloških preporuka i naredbi Federalnog i kantonalnih kriznih štabova ministarstava zdravstva.

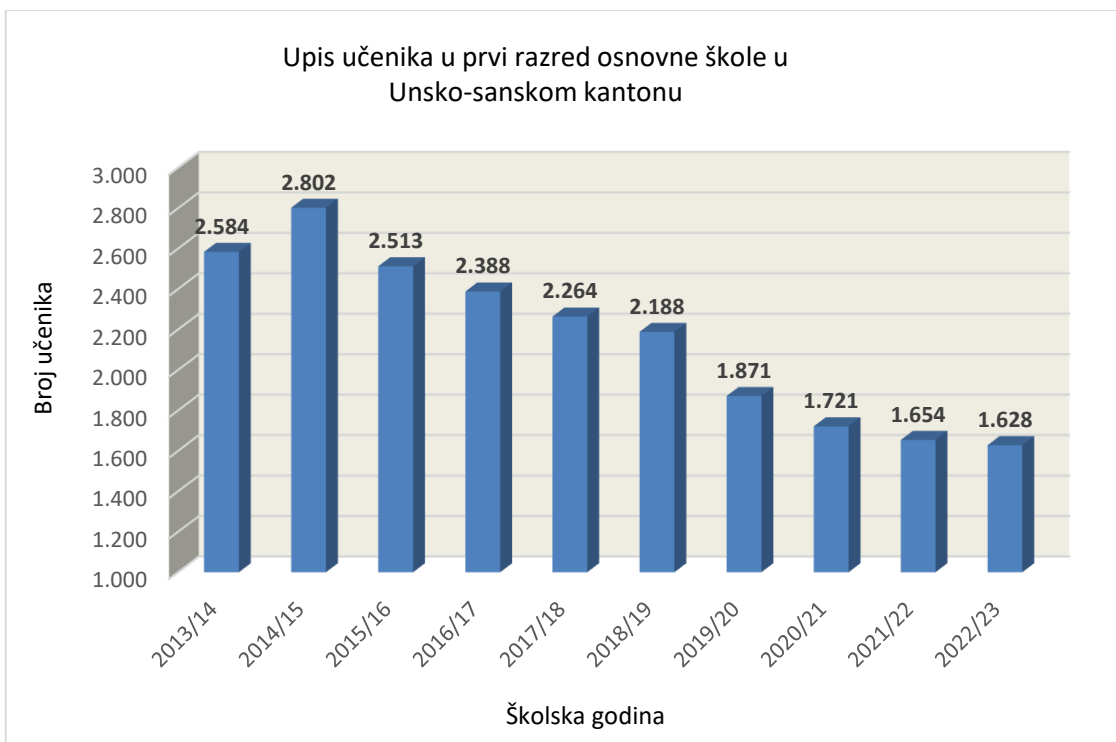
Za izradu Informacije korišteni su podaci Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona, Ministarstva obrazovanja/naobrazbe i nauke/znanosti Tuzlanskog kantona, Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona, Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Federalnog zavoda za statistiku i iz drugih izvora.

1. OSNOVNE ŠKOLE

1.1. Broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole u školskoj 2022/23. godini u Federaciji BiH po kantonima

Unsko-sanski kanton

U prvi razred osnovne škole u školskoj 2022/23. godini, upisano je **1.628** učenika, što je manje za 26 učenika, odnosno 1,6% u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Ukoliko analiziramo podatke o upisu učenika u desetogodišnjem periodu, ustanovit ćemo da se, izuzev u školskoj 2014/15. godini, broj učenika u posmatranom periodu kontinuirano smanjivao. U školskoj 2022/23. godini, broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole manji je za 956 učenika ili 37% u odnosu na školsku 2013/14. godinu, koja predstavlja početak perioda posmatranja.

Prema podacima resornog kantonalnog ministarstva, broj djece koja su u godini pred polazak u osnovnu školu bila uključena u programe predškolskog odgoja i obrazovanja je 340, što predstavlja obuhvat od 20,88%.

Ukupan broj učenika osnovnih škola u školskoj 2022/23. godini u Unsko-sanskom kantonu je **16.389**, što je za 660 učenika ili 3,9% manje u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Broj učenika s invaliditetom koji se školuju u redovnim osnovnim školama je 91.

Posavski kanton

U prvi razred osnovne škole u školskoj 2022/23. godini, upisano je 200 učenika, što je za 39 učenika ili 24,2% više u odnosu na prethodnu školsku godinu.

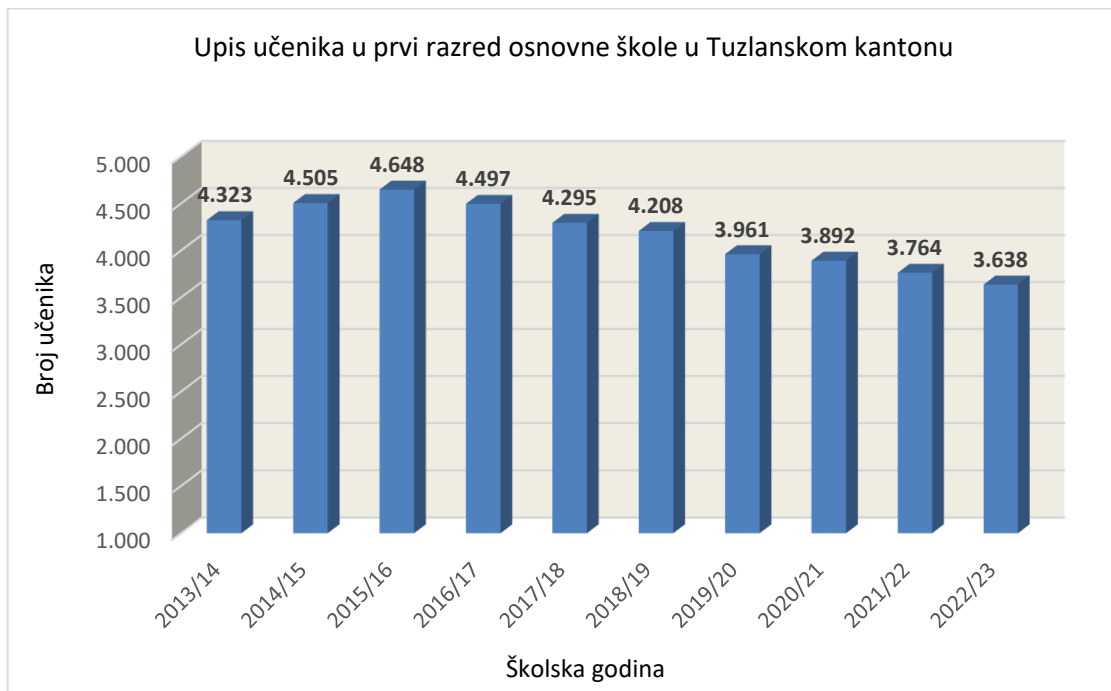

Posmatrano u desetogodišnjem periodu, broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole bilježi fluktuacije, s tendencijom smanjenja broja učenika. Poređenjem podataka o broju učenika upisanih u prvi razred osnovnih škola u tekućoj u odnosu na školsku 2013/14. godinu, ustanovljeno je da je ove školske godine upisan 101 učenik, odnosno 33,6%, manje.

Ukupan broj učenika osnovnih škola u školskoj 2022/23. godini u Posavskom kantonu je **1.630**, što je smanjenje za 32 učenika ili 1,9% u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Tuzlanski kanton

U prvi razred osnovne škole u školskoj 2022/23. godini, upisano je **3.638** učenika, što je 126 učenika manje ili 3,3% u odnosu na prethodnu školsku godinu.

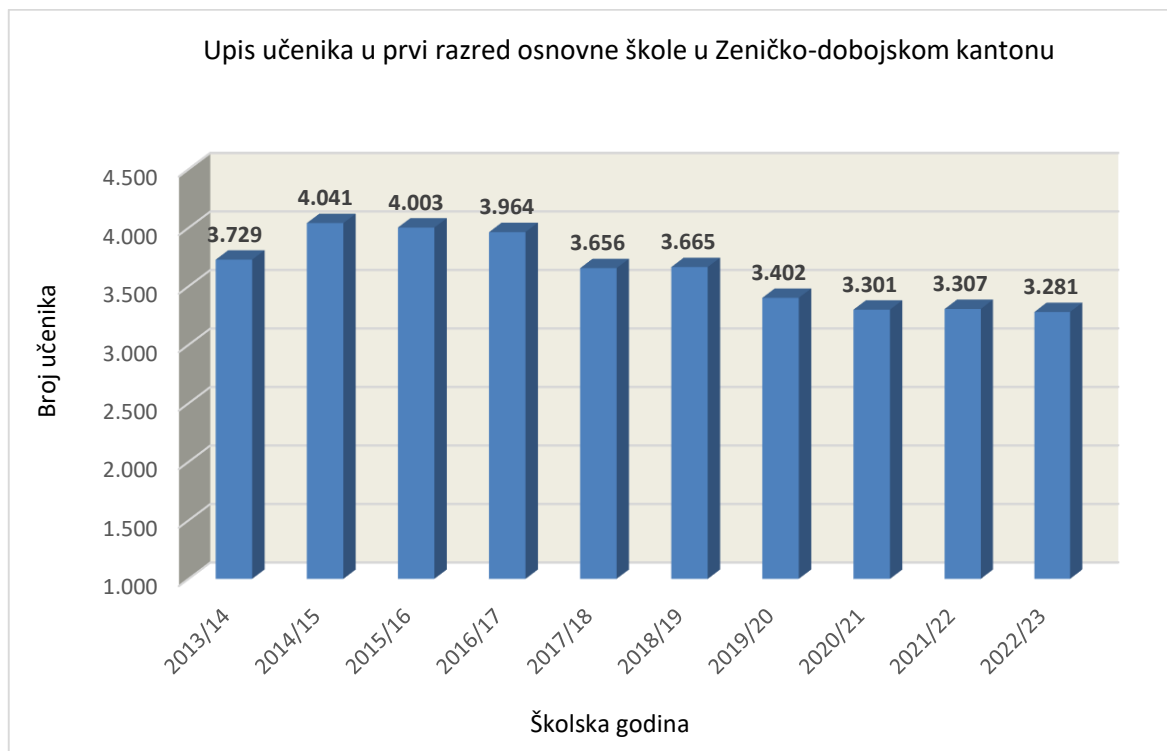
Posmatramo li prikazani desetogodišnji period, evidentno je da se broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole u Tuzlanskom kantonu prve tri godine posmatranog perioda povećavao, a od školske 2016/17. do školske 2022/23. godine se kontinuirano smanjivao. Broj upisanih učenika prvog razreda osnovnih škola u tekućoj školskoj godini je za 685 učenika manji u odnosu na školsku 2013/14. godinu (početna godina posmatranja u desetogodišnjem periodu), odnosno manji je za 15,8%.

Vrijedno je spomenuti da je od 3.638 učenika upisanih u prvi razred osnovne škole njih 3.465 bilo uključeno u programe predškolskog odgoja i obrazovanja u godini pred polazak u školu, što predstavlja obuhvat od 95,2%.

Ukupan broj učenika osnovnih škola u školskoj 2022/23. godini u Tuzlanskom kantonu je **36.429** učenika, što je za 522 učenika ili 1,5% više u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Zeničko-dobojski kanton

U školskoj 2022/23. godini, u prvi razred osnovne škole upisan je 3.281 učenik. U poređenju sa prošlom školskom godinom, u tekućoj je upisano 26 učenika manje, odnosno 0,8%.

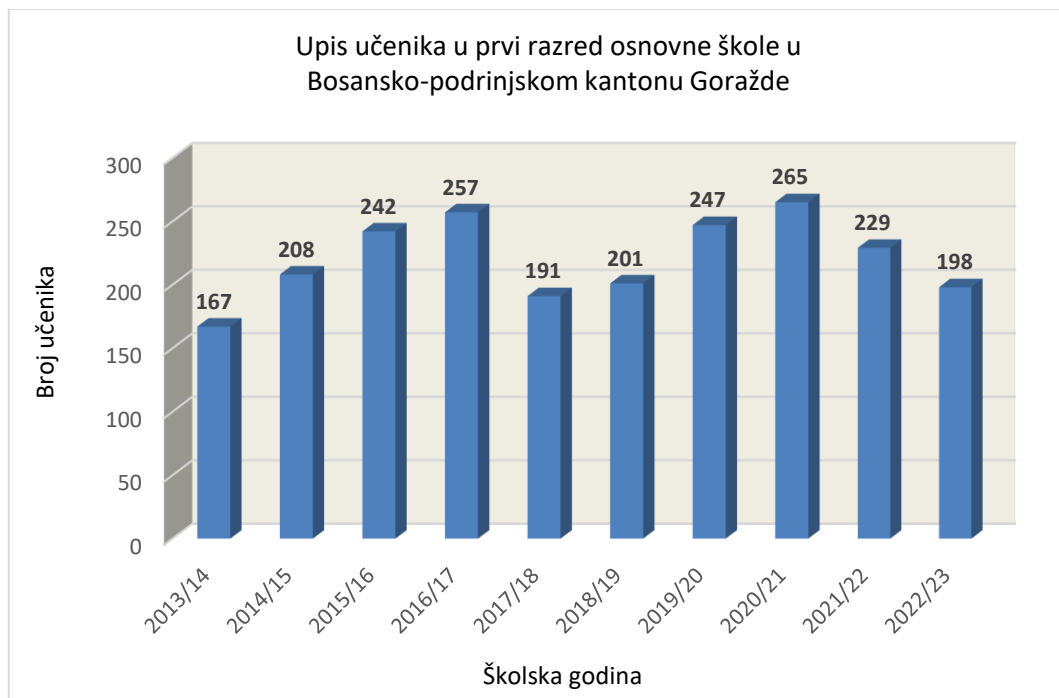
Posmatranjem grafičkog prikaza podataka o broju učenika upisanih u prvi razred osnovne škole, može se primijetiti da je broj učenika fluktuirao u posmatranom periodu s tendencijom smanjenja broja učenika. Broj učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u tekućoj školskoj godini je za 448 učenika ili 12,01% manji u odnosu na školsku 2013/14. godinu, koja predstavlja početak perioda posmatranja.

Broj djece koja su u godini pred polazak u osnovnu školu bila uključena u Program obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja, koji finansira nadležno kantonalno ministarstvo, je 2.550 djece. Ostala djeca su u godini pred polazak u školu bila obuhvaćena cjelovitim razvojnim programom predškolskog odgoja i obrazovanja koji se realizira u vidu cjelodnevnog ili poludnevnog boravka u predškolskim ustanovama.

Ukupan broj učenika osnovnih škola u školskoj 2022/23. godini u Zeničko-dobojskom kantonu je **31.243**, uključujući 595 učenika s invaliditetom koji pohađaju redovne osnovne škole. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika osnovnih škola se smanjio za 652 učenika ili 2,04%.

Bosansko-podrinjski kanton Goražde

U školskoj 2022/23. godini, u prvi razred osnovne škole upisano je 198 učenika, što je 31 učenik manje u odnosu na prethodnu školsku godinu i predstavlja smanjenje za 13,5%.

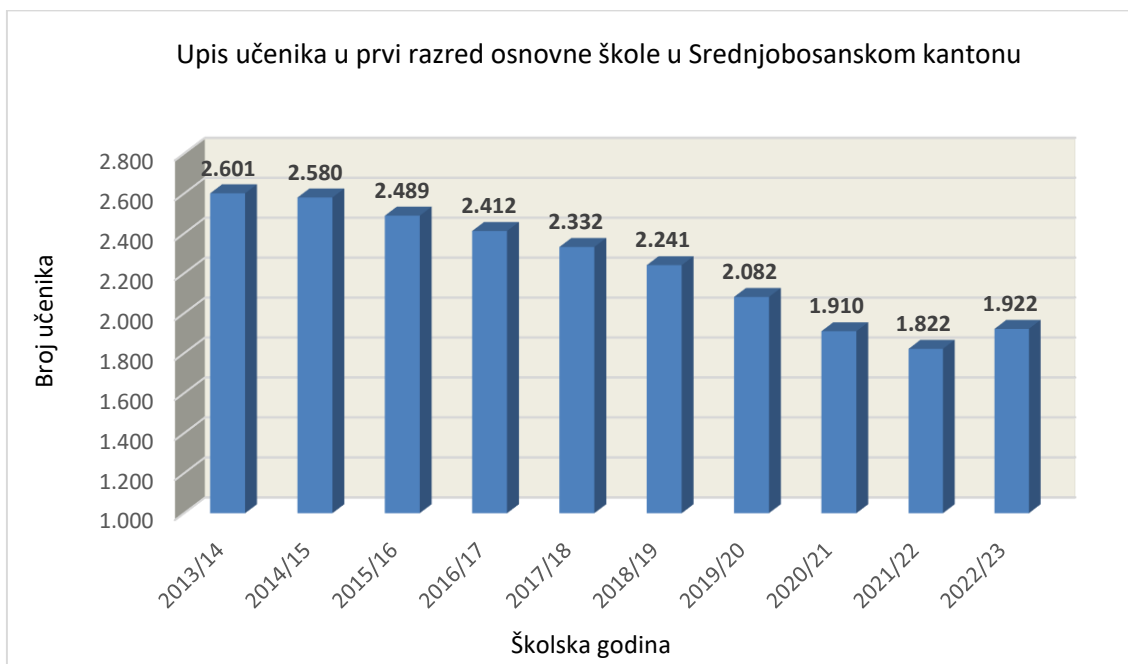
Broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde u posmatranom periodu je značajno fluktuirao. U tekućoj školskoj godini, broj učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u odnosu na početak perioda posmatranja (školska 2013/14. godina) veći je za 31 učenika ili 18,6%.

Broj djece koja su u godini pred polazak u osnovnu školu bila uključena u programe predškolskog odgoja i obrazovanja je 197, što predstavlja obuhvat od 99,5%.

Ukupan broj učenika u osnovnim školama u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde u školskoj 2022/23. godini je **2.008**, što je za 13 učenika ili 0,7% više u odnosu na prethodnu školsku godinu. Broj učenika s invaliditetom u redovnim osnovnim školama je 14.

Srednjobosanski kanton

U prvi razred osnovne škole u školskoj 2022/23. godini, upisana su **1.922** učenika, što je za 100 učenika ili 5,5% više u odnosu na prethodnu školsku godinu.

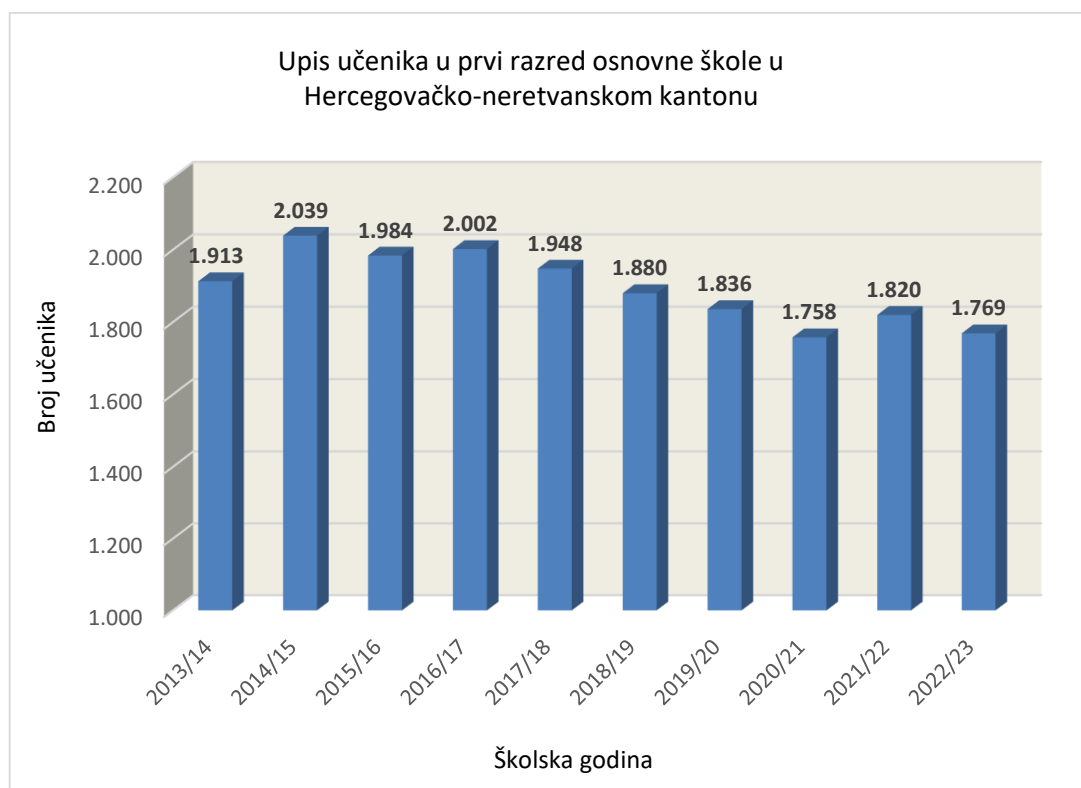

Posmatranjem grafičkog prikaza kretanja broja učenika prvih razreda osnovne škole u desetogodišnjem periodu, može se uočiti trend smanjenja broja učenika, izuzev u tekućoj školskoj godini, gdje se bilježi povećanje broja učenika u odnosu na prethodnu školsku godinu. Poređenjem broja učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u tekućoj školskoj godini u odnosu na početak perioda posmatranja (školska 2013/14. godina), može se konstatirati da je broj učenika u ovoj školskoj godinji manji za 679 učenika ili 26,11%.

Ukupan broj učenika osnovnih škola u Srednjobosanskom kantonu u školskoj 2022/23. godini je **18.100**, što je za 1.085 učenika ili 6% manje nego u prethodnoj školskoj godini.

Hercegovačko-neretvanski kanton

U školskoj 2022/23. godini, u prvi razred osnovne škole upisano je **1.769** učenika, što predstavlja smanjenje za 51 učenika ili 2,8% u odnosu na prethodnu školsku godinu.

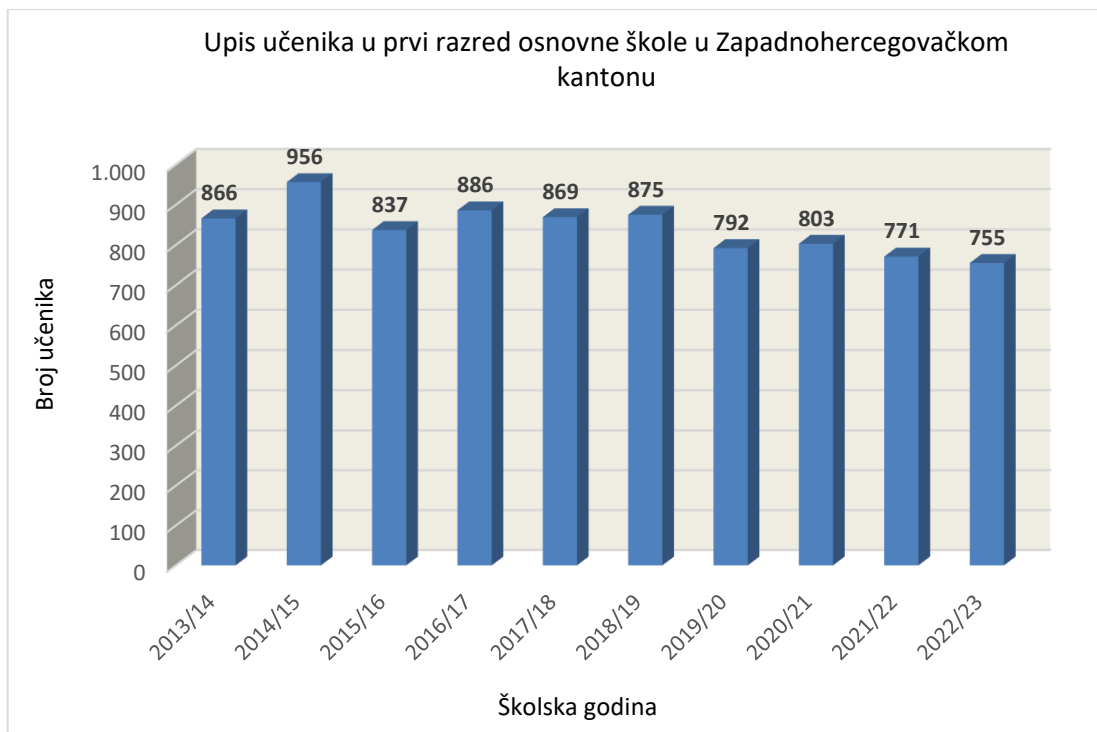
Posmatranjem kretanja broja učenika u desetogodišnjem periodu, može se uočiti da je broj učenika prvog razreda fluktuirao s tendencijom smanjenja. Broj učenika prvih razreda u tekućoj školskoj godini u odnosu na početnu godinu posmatranja manji je za 144 učenika ili 7,5%.

U godini prije polaska u školu, 460 djece ovog uzrasta bilo je uključeno u redovne cjelodnevne ili poludnevne programe u predškolskim ustanovama, a još 58 djece u pripremne programe koji se realiziraju u tri predškolske ustanove na području ovog kantona za djecu koja nisu uključena u redovne programe. Pored navedenog, organizirani su i kraći programi pripreme za školu za 16 djece od strane nevladine organizacije „Prvi pupoljci“ Stolac. Vrijedi spomenuti i to da je IV osnovna škola Mostar vlastitim sredstvima omogućila realizaciju aktivnosti za djecu u godini pred polazak u školu, koje predstavljaju nastavak projekta UNICEF-a „Povećajmo mogućnosti djeci u BiH za rano učenje“, a u navedeni program je bilo uključeno 31 dijete.

Ukupan broj učenika u osnovnim školama u školskoj 2022/23. godini u Hercegovačko-neretvanskom kantonu je **16.404**. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika je manji za 127 učenika ili 0,8%. Broj djece sa posebnim obrazovnim potrebama koji pohađaju redovne osnovne škole je 232.

Zapadnohercegovački kanton

U školskoj 2022/23. godini, u prvi razred osnovne škole upisano je **755** učenika, što predstavlja smanjenje za 16 učenika ili 2% u odnosu na prethodnu školsku godinu.

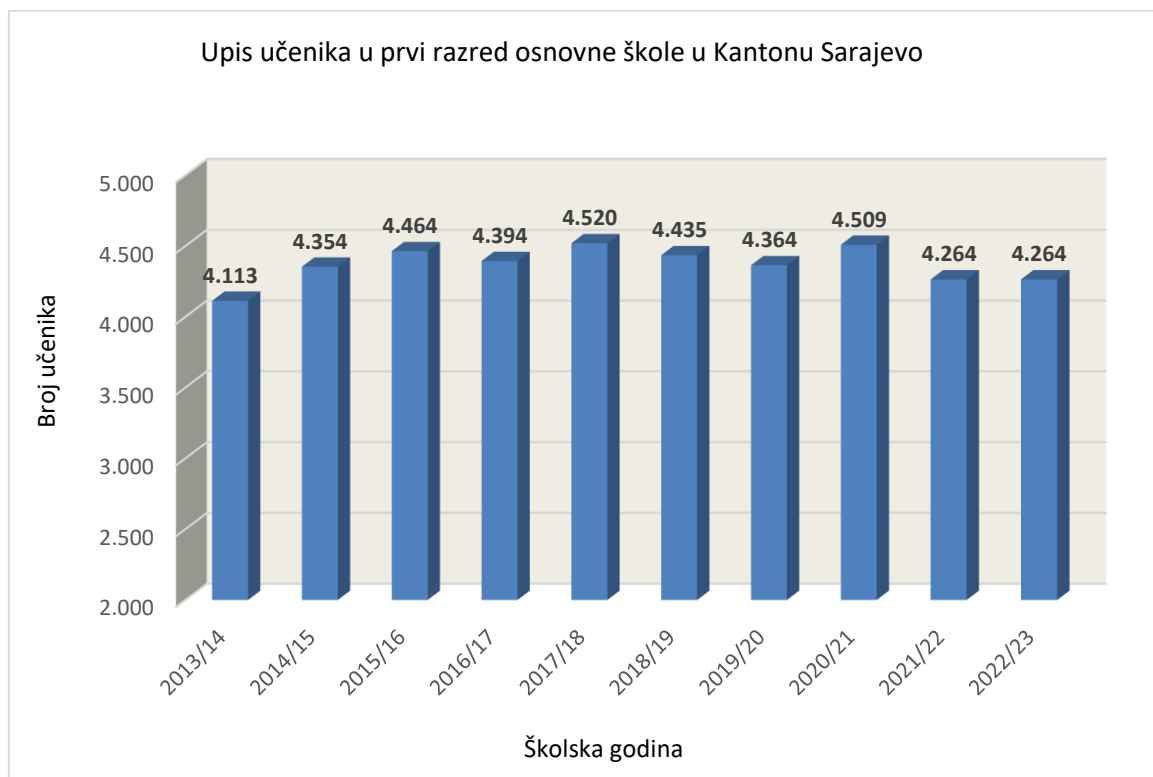

Ukoliko posmatramo kretanje broja učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u desetogodišnjem periodu, uočiti ćemo da je u Zapadnohercegovačkom kantonu broj upisanih učenika fluktuirao, a u odnosu na početnu godinu promatranja u tekućoj školskoj godini je upisano 111 učenika manje ili 12,82%.

U školskoj 2022/23. godini, ukupan broj učenika osnovnih škola u Zapadnohercegovačkom kantonu je **7.297**, što je za 68 učenika ili 0,9% manje u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Kanton Sarajevo

U školskoj 2022/23. godini, u prvi razred osnovne škole upisana su **4.264** učenika i nije došlo do povećanja ili smanjenja broja upisanih učenika u odnosu na prethodnu školsku godinu.

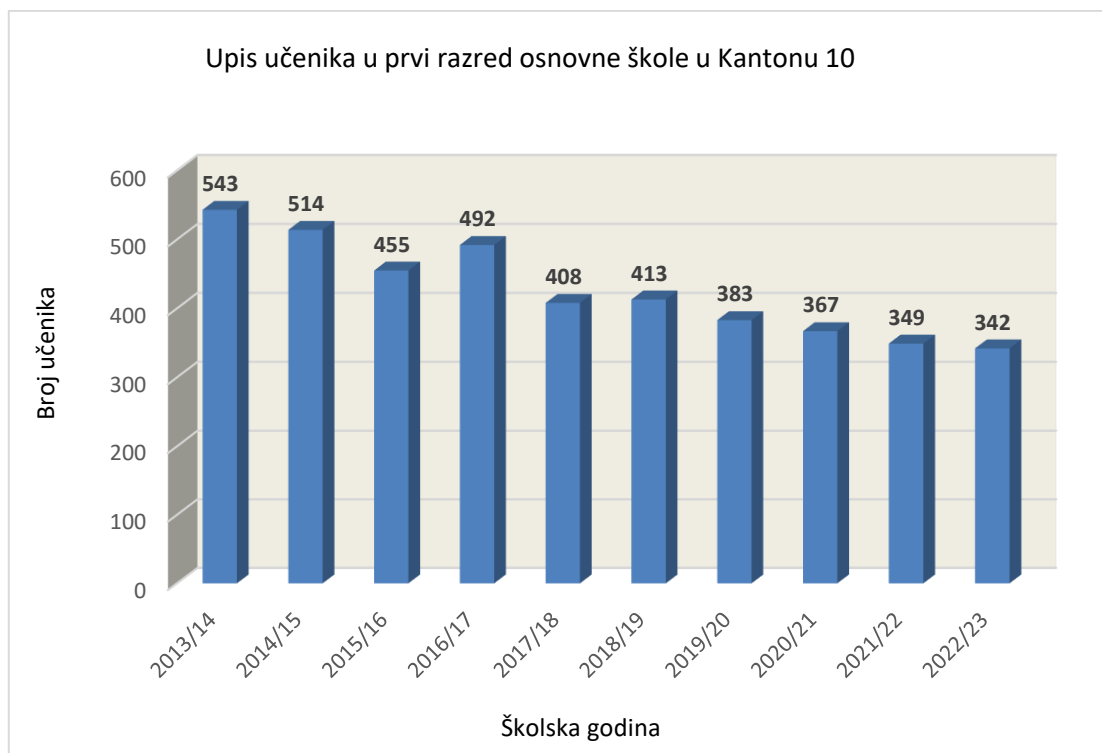
Kao što se može vidjeti iz grafikona koji prikazuje kretanje broja učenika upisanih u prvi razred osnovne škole, u desetogodišnjem periodu broj učenika je fluktuirao. Poređenjem broja upisanih učenika u ovoj školskoj godini u odnosu na školsku 2013/14. godinu, tj. početnu godinu u desetogodišnjem periodu, može se konstatirati da je broj učenika veći za 151, odnosno 3,7%.

Broj djece koja su u godini pred polazak u osnovnu školu bila uključena u programe predškolskog odgoja i obrazovanja je 4200, što čini obuhvat od 99,17%.

Ukupan broj učenika u osnovnim školama u Kantonu Sarajevo u školskoj 2022/23. godini je **37.960**, od tog broja je 19.429 dječaka i 18.531 djevojčica. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika osnovnih škola je manji za 54 učenika ili 0,14%.

Kanton 10

U školskoj 2022/23. godini, u prvi razred osnovne škole upisana su **342** učenika, što je za 7 učenika ili 2% manje u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Iz grafikona iznad može se vidjeti da je broj učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u posmatranom periodu fluktuirao s tendencijom smanjenja broja učenika. Ukoliko uporedimo podatak o broju učenika prvog razreda u tekućoj školskoj godini s podatkom iz školske 2013/14. godine, može se zaključiti da je broj učenika u ovoj školskoj godini manji za 201 učenika ili 37% u odnosu na početnu godinu analize.

Ukupan broj učenika u osnovnim školama u Kantonu 10 u školskoj 2022/23. godini je **3.500**, što je manje za 110 učenika ili 3% u odnosu na prethodnu školsku godinu.

1.2. Zbirni podaci o broju učenika osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2022/23. godini i kretanje broja učenika osnovnih škola u periodu školska 2013/14 – 2022/23. godina

Tabela 1: Broj učenika u osnovnim školama u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2022/23. godini

Redni broj	Kanton	Broj učenika	
		Prvi razred	Ukupno:
1.	Unsko-sanski	1.628	16.389
2.	Posavski	200	1.630
3.	Tuzlanski	3.638	36.429
4.	Zeničko-dobojski	3.281	31.243
5.	Bosansko-podrinjski	198	2.008
6.	Srednjobosanski	1.922	18.100
7.	Hercegovačko-neretvanski	1.769	16.404
8.	Zapadnohercegovački	755	7.297
9.	Kanton Sarajevo	4.264	37.960
10.	Kanton 10	342	3.500
Ukupno Federacija BiH		17.997	170.960

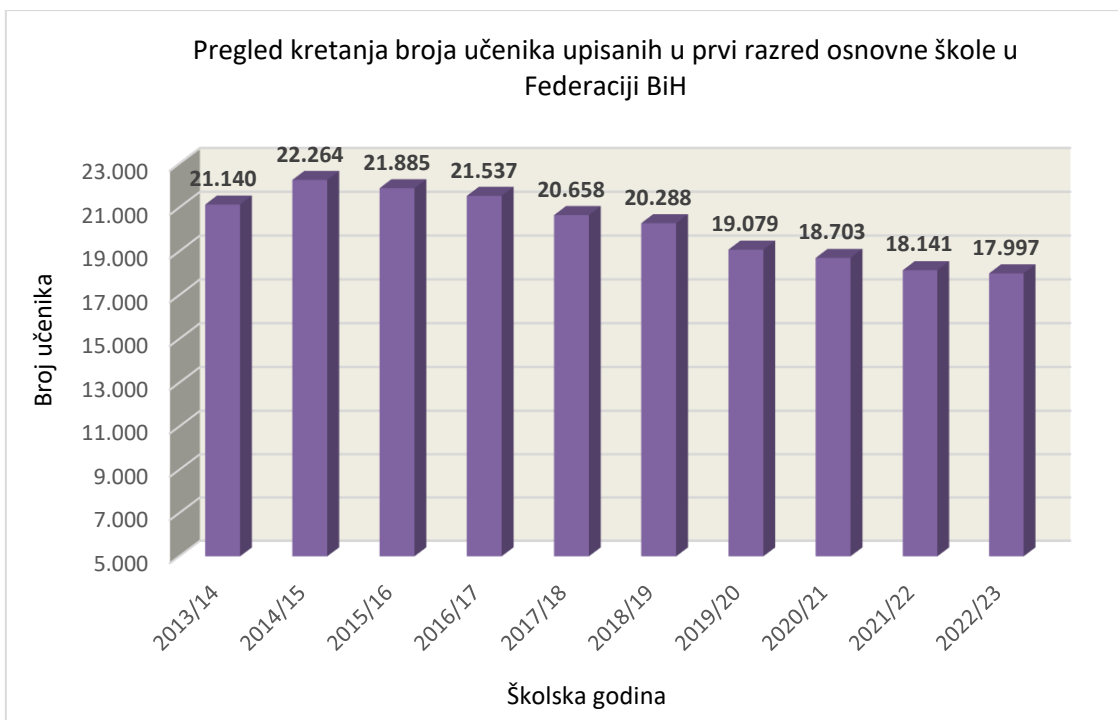
Izvor: Podaci u tabeli 1 prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava i iz drugih izvora

Tabela 2: Pregled kretanja broja učenika upisanih u prvi razred osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine za period školska 2013/14 – 2022/23. godina

R. br.	Kanton	Školska godina										Povećanje/ smanjenje	% promjene ¹
		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		
1.	USK	2584	2802	2513	2388	2264	2188	1871	1721	1654	1628	-956	-37%
2.	PK	301	265	250	245	211	182	141	177	161	200	-101	-33,6%
3.	TK	4323	4505	4648	4497	4295	4208	3961	3892	3764	3638	-685	-15,8%
4.	ZDK	3729	4041	4003	3964	3656	3665	3402	3301	3307	3281	-448	-12,0%
5.	BPK	167	208	242	257	191	201	247	265	229	198	31	18,6%
6.	SBK	2601	2580	2489	2412	2332	2241	2082	1910	1822	1922	-679	-26,1%
7.	HNK	1913	2039	1984	2002	1948	1880	1836	1758	1820	1769	-144	-7,5%
8.	ZHK	866	956	837	886	869	875	792	803	771	755	-111	-12,8%
9.	KS	4113	4354	4464	4394	4520	4435	4364	4509	4264	4264	151	3,7%
10.	K10	543	514	455	492	408	413	383	367	349	342	-201	-37%
Σ Federacija BiH		21.140	22.264	21.885	21.537	20.658	20.288	19.079	18.703	18.141	17.997	-3.143	-14,9%

Izvor: Podaci u tabeli 2 za školsku 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21. i 2021/22. godinu preuzeti su iz statističkih biltena Federalnog zavoda za statistiku br. 201/2014, 217/2015, 235/2016, 250/2017, 270/2018, 288/2019, 308/2020, 326/2021 i 345/2022. Podaci koji se odnose na školsku 2022/23. godinu prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava i iz drugih izvora.

¹ Zaokruženo na jednu decimalu

U grafikonu iznad dati su zbirni podaci za Federaciju Bosne i Hercegovine

Analizom kretanja broja učenika upisanih u prvi razred osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine od školske 2013/14. godine do školske 2022/23. godine, može se primijetiti da je broj učenika u posmatranom periodu fluktuirao s tendencijom smanjenja. Broj učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u Federaciji BiH u tekućoj školskoj godini u odnosu na početnu godinu posmatranja (školsku 2013/14. godinu) manji je za **3.143** učenika ili **14,9%**.

Ukoliko analiziramo podatke iz tabele 2, evidentno je da je u posljednjih deset školskih godina došlo do smanjenja broja upisanih učenika u osam kantona, te jedino Bosansko-podrinjski kanton Goražde i Kanton Sarajevo bilježe povećanje broja upisanih učenika. Ukoliko posmatramo procentualne pokazatelje o smanjenju broja učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u tekućoj školskoj godini u odnosu na početnu godinu desetogodišnjeg perioda, uočiti ćemo da je najznačajnije smanjenje broja upisanih učenika zabilježeno u sljedeća tri kantona: Unsko-sanski kanton (-37%), Posavski kanton (-33,6%) i Kanton 10 (-37%).

Tabela 3: Pregled kretanja ukupnog broja učenika osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine za period školska 2013/14 – 2022/23. godina

R. br.	Kanton	Školska godina										Povećanje/ smanjenje ²	% promjene ² (k/a)×100
		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		
1.	USK	25.758	24.602	23.618	22.764	21.862	20.716	19.176	18.034	17.049	16.389	-9.369	-36,4%
2.	PK	3.061	2.790	2.621	2.431	2.259	2.071	1.877	1.762	1.662	1.630	-1.431	-46,7%
3.	TK	40.028	39.838	39.416	38.927	38.111	37.612	36.655	35.839	35.907	36.429	-3.599	-9%
4.	ZDK	35.228	34.602	34.089	34.371	33.529	32.952	32.698	31.774	31.895	31.243	-3.985	-11,3%
5.	BPK	2.061	1.950	1.908	1.929	1.889	1.871	1.891	1.947	1.995	2.008	-53	-2,6%
6.	SBK	23.671	22.957	22.020	21.547	20.974	21.729	20.826	20.009	19.185	18.100	-5.571	-23,5%
7.	HNK	18.283	18.213	17.785	17.365	17.337	17.262	16.852	16.555	16.531	16.404	-1.879	-10,3%
8.	ZHK	8.754	8.537	8.401	7.961	7.666	7.871	7.830	7.598	7.365	7.297	-1.457	-16,6%
9.	KS	36.483	36.143	35.717	36.789	37.372	37.669	37.917	38.043	38.014	37.960	1.477	4%
10.	K10	5.513	5.235	5.141	4.935	4.606	4.300	4.059	3.755	3.610	3.500	-2.013	-36,5%
Σ Federacija BiH		198.840	194.867	191.210	189.019	185.605	184.053	179.781	175.316	173.213	170.960	-27.880	-14%

Izvor: Podaci u tabeli 3 za školsku 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21. i 2021/22. godinu preuzeti su iz statističkih biltena Federalnog zavoda za statistiku br. 201/2014, 217/2015, 235/2016, 250/2017, 270/2018, 288/2019, 308/2020, 326/2021 i 345/2022. Podaci koji se odnose na školsku 2022/23. godinu prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava i iz drugih izvora.

U grafikonu iznad dati su zbirni podaci za Federaciju Bosne i Hercegovine

² Zaokruženo na jednu decimalu.

Pregled kretanja ukupnog broja učenika osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine za period od školske 2013/14. do školske 2022/23. godine ukazuje na kontinuirano smanjenje broja učenika osnovnih škola. Prema zbirnim podacima za Federaciju BiH, broj učenika osnovnih škola je u tekućoj školskoj godini, u odnosu na početnu godinu desetogodišnjeg perioda, manji za -27.880 učenika ili -14%.

Smanjenje broja učenika osnovnih škola evidentno je u devet kantona u Federaciji BiH, a Kanton Sarajevo je jedini kanton koji bilježi pozitivan trend, odnosno povećanje broja učenika za 1.477 učenika ili 4%.

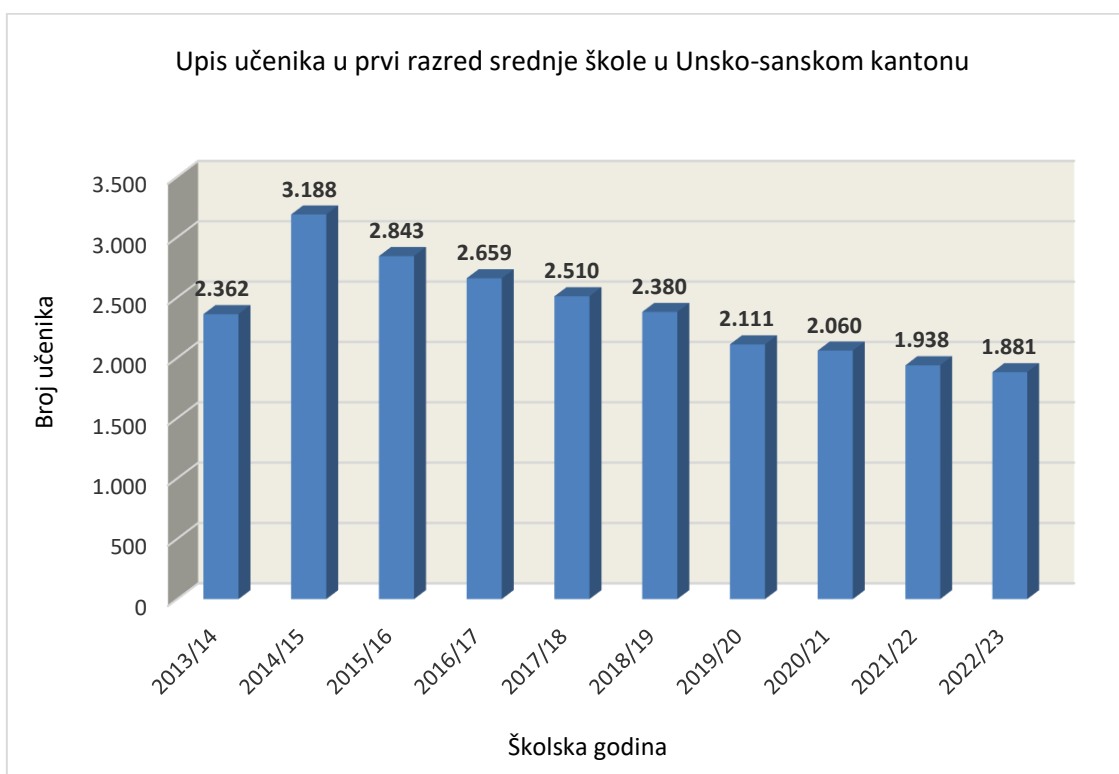
Ukoliko analiziramo procentualne podatke za sve kantone, najveće smanjenje broja učenika u tekućoj školskoj godini u odnosu na prvu godinu desetogodišnjeg perioda (školsku 2013/14. godinu) je u sljedeća tri kantona: Unsko-sanski (-36,4%), Posavski (-46,7%) i Kanton 10 (-36,5%).

2. SREDNJE ŠKOLE

2.1. Broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole u školskoj 2022/23. godini u Federaciji BiH po kantonima

Unsko-sanski kanton

U prvi razred srednjih škola Unsko-sanskog kantona u školskoj 2022/23. godini, upisan je **1.881** učenik. U odnosu na prošlu školsku godinu, upisano je 57 učenika manje, odnosno 2,9%.

Ukoliko posmatramo kretanje broja upisanih učenika u desetogodišnjem periodu, može se primijetiti da je broj učenika fluktuirao. Upoređujući broj upisanih učenika u ovoj školskoj godini u odnosu na početnu godinu posmatranja (školska 2013/14. godina), broj upisanih učenika u tekućoj školskoj godini manji je za 481, što u procentima iznosi 20,4%.

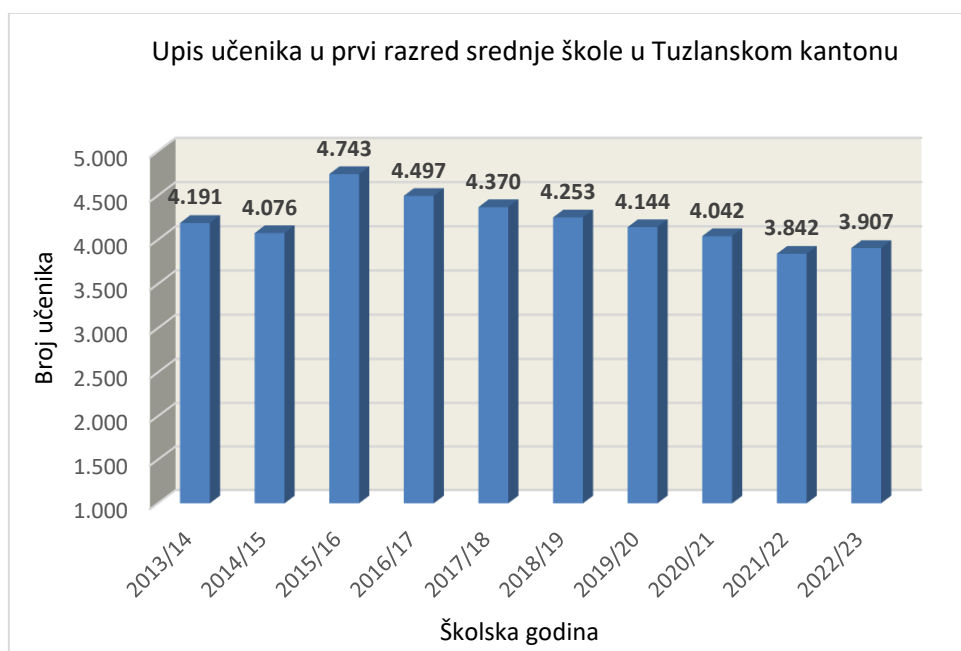
Ukupan broj učenika koji se obrazuju u srednjim školama u Unsko-sanskom kantonu u školskoj 2022/23. godini je **6.393**, što je za 714 učenika ili 10,04% manje u odnosu na prethodnu školsku godinu. Broj učenika sa invaliditetom koji se školuju u redovnim srednjim školama je 40.

Posavski kanton

Resorno kantonalno ministarstvo nije dostavilo podatke o broju učenika upisanih u prvi razred srednje škole i ukupnom broju učenika srednje škole u Posavskom kantonu.

Tuzlanski kanton

U prvi razred srednjih škola Tuzlanskog kantona u školskoj 2022/23. godini, upisano je **3.907** učenika. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ove školske godine upisano je 65 učenika više, što predstavlja povećanje za 1,7%.

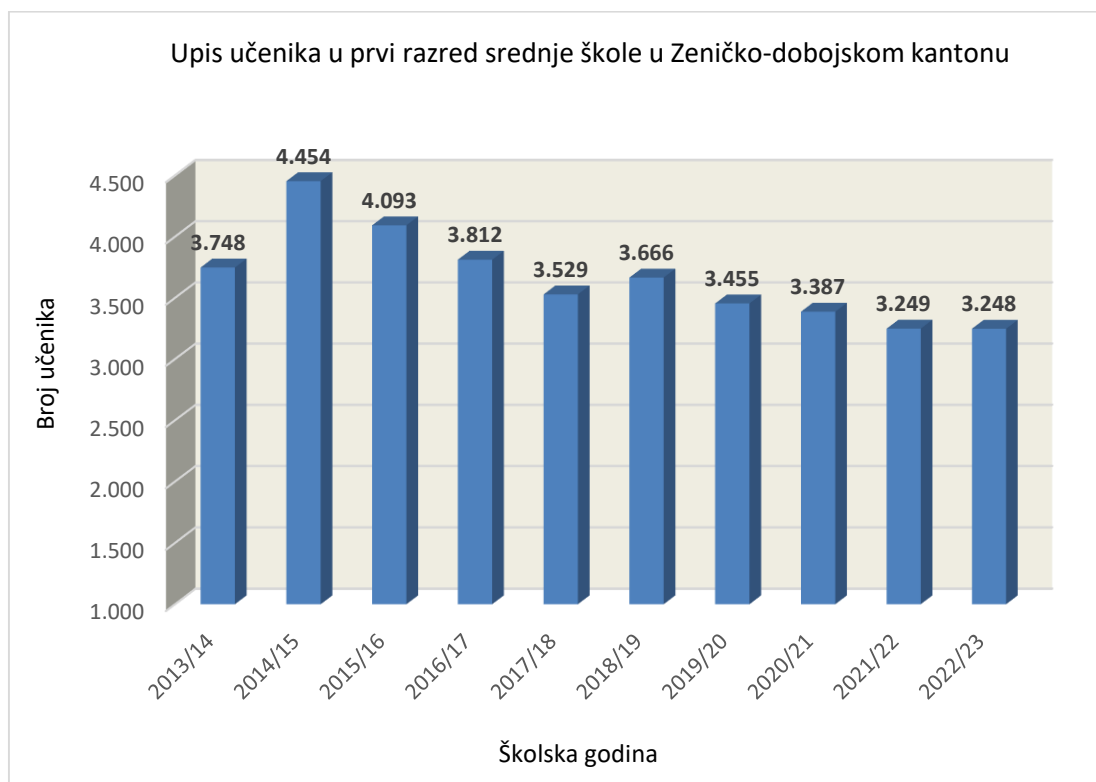
Kada je u pitanju period prikazan u grafikonu, broj upisanih učenika u prvi razred srednjih škola u Tuzlanskom kantonu je fluktuirao, odnosno povećavao se do školske 2015/16. godine, a od tada je prisutan trend smanjenja broja učenika.

Upoređujući podatak o broju upisanih učenika u tekućoj školskoj godini s podatkom od početka perioda posmatranja (školska 2013/14. godina), broj upisanih učenika u tekućoj školskoj godini manji je za 284, što u procentima iznosi 6,8%.

Ukupan broj učenika srednjih škola u školskoj 2022/23. godini u Tuzlanskom kantonu je **14.300**, što je za 84 učenika ili 0,6% manje nego u prethodnoj školskoj godini.

Zeničko-dobojski kanton

U prvi razred srednjih škola Zeničko-dobojskog kantona u školskoj 2022/23. godini, upisano je **3.248** učenika, što je skoro isti broj učenika kao i prethodne školske godine.

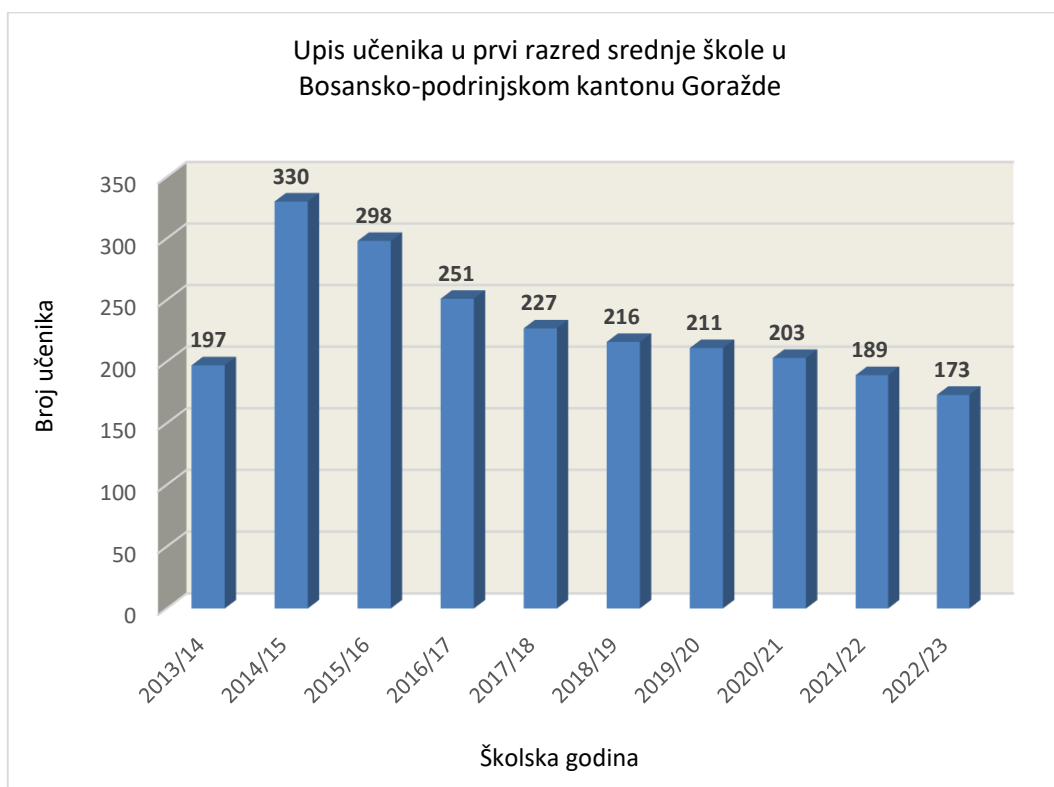
Što se tiče perioda prikazanog u grafikonu, broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole fluktuirao je i u Zeničko-dobojskom kantonu s tendencijom smanjenja broja upisanih učenika.

Upoređujući podatak o broju upisanih učenika u tekućoj školskoj godini s podatkom od početka perioda posmatranja (školska 2013/14. godina), uočit ćemo da je broj upisanih učenika u ovoj školskoj godini manji za 500 učenika ili 13,34%.

Ukupan broj učenika koji se obrazuju u srednjim školama u školskoj 2022/23. godini u Zeničko-dobojskom kantonu je **11.861**, uključujući 206 učenika s invaliditetom u redovnim srednjim školama. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika srednjih škola manji je za 47 učenika ili 0,4%.

Bosansko-podrinjski kanton Goražde

U prvi razred srednje škole u školskoj 2022/23. godini, upisana su **173** učenika. U odnosu na prethodnu školsku godinu, u tekućoj školskoj godini upisano je 16 učenika ili 8,5% manje.

Podaci prikazani u grafikonu ukazuju na to da je broj učenika upisanih u prvi razred srednje škole značajno fluktuirao s tendencijom smanjenja. Poređenjem podataka o upisu učenika iz tekuće školske godine s podacima zabilježenim na početku perioda posmatranja (školska 2013/14. godina), broj učenika koji su ove školske godine upisani u prvi razred srednje škole manji je za 24 učenika ili 12,2%.

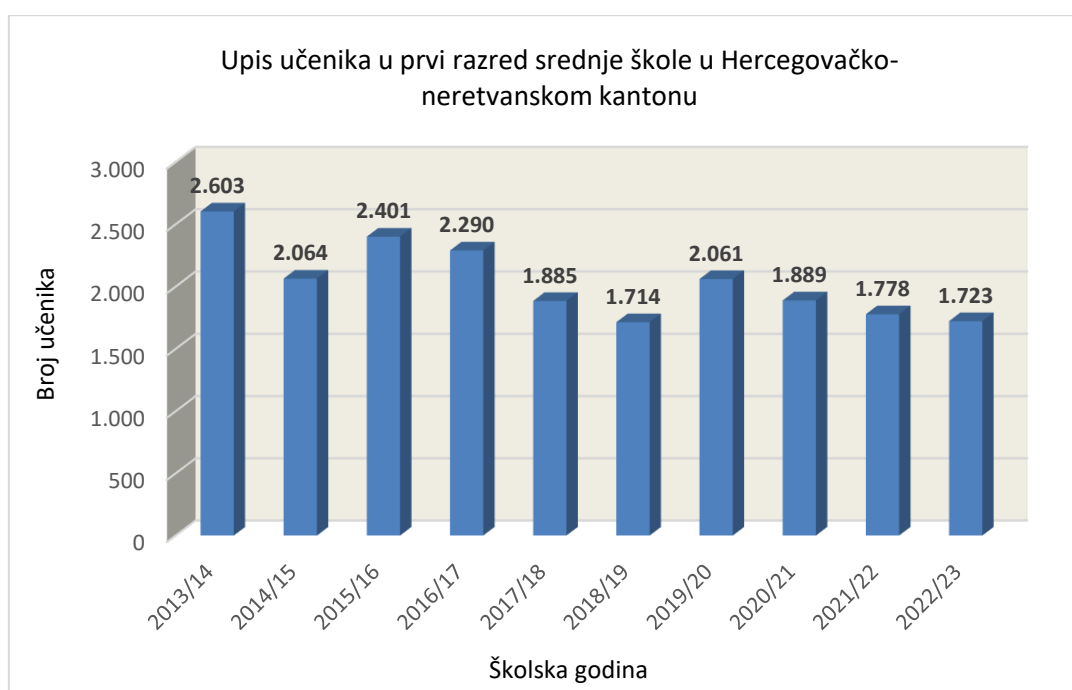
Ukupan broj učenika srednjih škola u školskoj 2022/23. godini u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde je **709**, uključujući 10 učenika s invaliditetom. U odnosu na prethodnu školsku godinu, broj učenika srednjih škola manji je za 39 učenika ili 5,2%.

Srednjobosanski kanton

Resorno kantonalno ministarstvo nije dostavilo podatke o broju učenika upisanih u prvi razred srednje škole i ukupnom broju učenika srednje škole u Srednjobosanskom kantonu.

Hercegovačko-neretvanski kanton

U prvi razred srednjih škola u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, upisana su **1.723** učenika u školskoj 2022/23. godini. U odnosu na prethodnu školsku godinu, upisano je 55 učenika manje, što čini procentualno smanjenje od 3,1%.

U posmatranom desetogodišnjem periodu, broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole u Hercegovačko-neretvanskom kantonu je fluktuirao s tendencijom smanjenja broja učenika. U tekućoj školskoj godini, broj upisanih u prvi razred srednje škole je manji za 880 učenika ili 33,8% u odnosu na školsku 2013/14. godinu, koja predstavlja početak perioda posmatranja.

Ukupan broj učenika srednjih škola u školskoj 2022/23. godini u Hercegovačko-neretvanskom kantonu je **6.829**, što predstavlja smanjenje za 292 učenika ili 4,1% u odnosu na prethodnu školsku godinu.

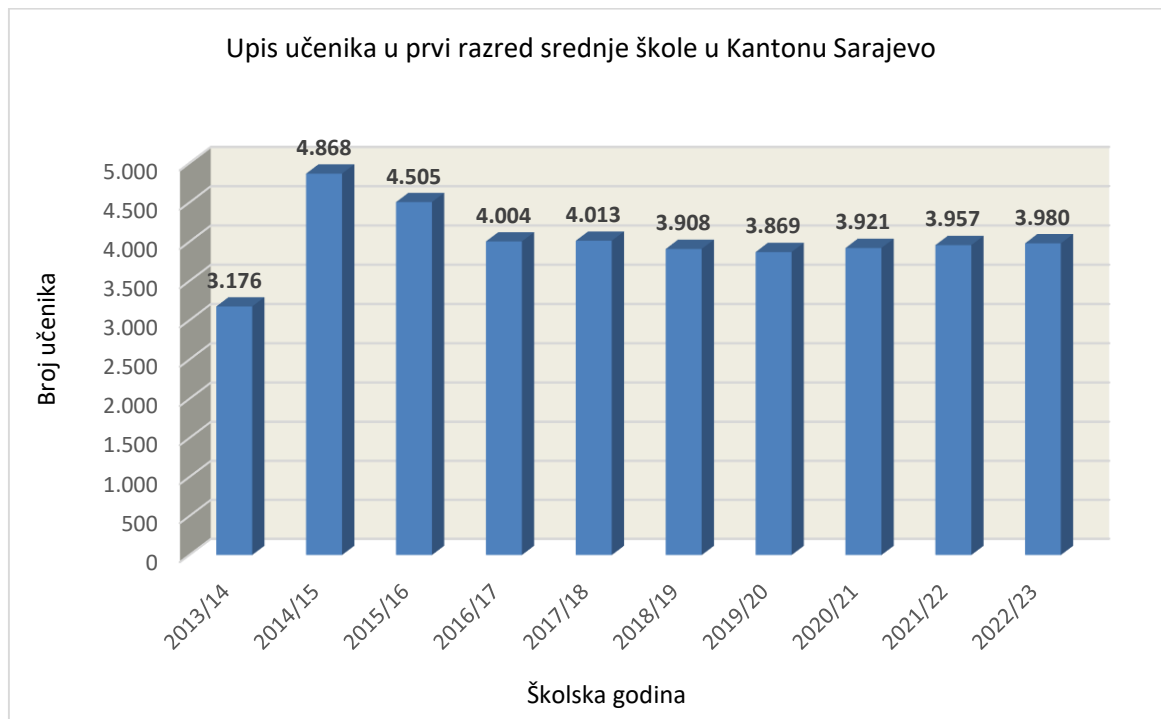
Zapadnohercegovački kanton

Resorno kantonalno ministarstvo nije dostavilo podatke o broju učenika upisanih u prvi razred srednje škole i ukupnom broju učenika srednje škole u Zapadnohercegovačkom kantonu.

Kanton Sarajevo

U školskoj 2022/23. godini, u prvi razred srednjih škola Kantona Sarajevo upisano je ukupno 3.980 učenika.

Upoređivanjem podataka o broju učenika upisanih u prvi razred srednje škole u tekućoj školskoj godini s podatkom iz prošle godine, može se ustanoviti da su ove školske godine upisana 23 učenika više, odnosno 0,6%.

Kada je u pitanju kretanje broja upisanih učenika u prvi razred srednjih škola u Kantonu Sarajevo u desetogodišnjem periodu, može se primijetiti da je u Kantonu Sarajevo broj učenika fluktuirao. Ukoliko uzmemo podatak iz ove školske godine i uporedimo ga sa školskom 2013/14. godinom, broj učenika je veći za 804 učenika, što u procentima iznosi 25,3%.

Ukupan broj učenika koji se obrazuju u srednjim školama u Kantonu Sarajevo u školskoj 2022/23. godini je **14.675**, a od tog broja je 7.307 muških učenika, a 7.368 učenica. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika srednjih škola je gotovo identičan u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Kanton 10

Resorno kantonalno ministarstvo nije dostavilo podatke o broju učenika upisanih u prvi razred srednje škole i ukupnom broju učenika srednje škole u Kantonu 10.

2.2. Zbirni podaci o broju učenika srednjih škola u školskoj 2022/23. godini u Federaciji BiH i kretanje broja učenika srednjih škola u periodu školska 2013/14 – 2022/23. godina

Tabela 4: Broj učenika u srednjim školama u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2022/23. godini

Redni broj	Kanton	Broj učenika	
		Prvi razred	Ukupno:
1.	Unsko-sanski	1.881	6.393
2.	Posavski	-	-
3.	Tuzlanski	3.907	14.300
4.	Zeničko-dobojski	3.248	11.861
5.	Bosansko-podrinjski	173	709
6.	Srednjobosanski	-	-
7.	Hercegovačko-neretvanski	1.723	6.829
8.	Zapadnohercegovački	-	-
9.	Kanton Sarajevo	3.980	14.675
10.	Kanton 10	-	-
Ukupno Federacija BiH		-	-

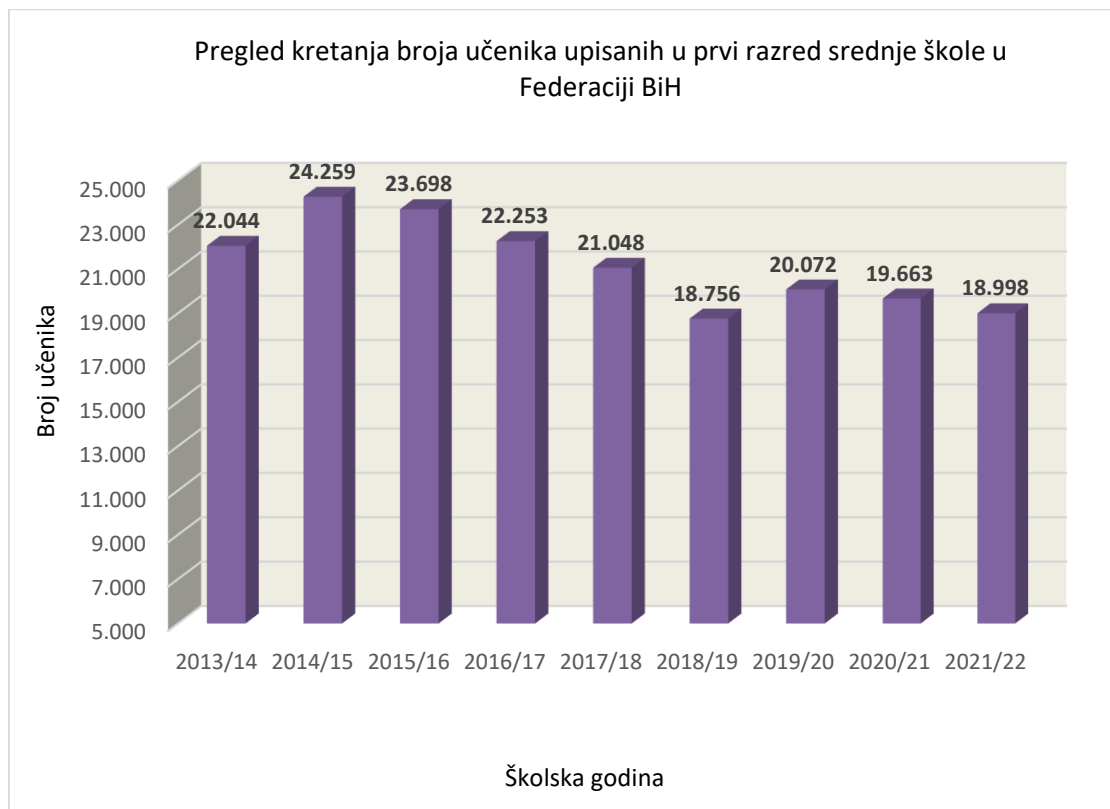
Izvor: Podaci u tabeli 4 prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava.

Tabela 5: Pregled kretanja broja upisanih učenika u prvi razred srednjih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine za period školska 2013/14 – 2022/23. godina

R. br.	Kanton	Školska godina										Pov eća nje/ sma nje nje	% promje ne ³
		2013/ 14	2014/ 15	2015/ 16	2016/ 17	2017/ 18	2018/ 19	2019/ 20	2020/ 21	2021/ 22	2022/ 23		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		
1.	USK	2.362	3.188	2.843	2.659	2.510	2.380	2.111	2.060	1.938	1.881	-481	-20,4%
2.	PK	426	411	318	342	279	271	259	222	218	-	-	-
3.	TK	4.191	4.076	4.743	4.497	4.370	4.253	4.144	4.042	3.842	3.907	-284	-6,8%
4.	ZDK	3.748	4.454	4.093	3.812	3.529	3.666	3.455	3.387	3.249	3.248	-500	-13,3%
5.	BPK	197	330	298	251	227	216	211	203	189	173	-20	-10,2%
6.	SBK	3.362	3.063	3.088	2.839	2.677	1.128	2.596	2.525	2.382	-	-	-
7.	HNK	2.603	2.064	2.401	2.290	1.885	1.714	2.061	1.889	1.778	1.723	-880	-33,8%
8.	ZHK	1.249	1.108	1.012	1.004	976	652	815	877	933	-	-	-
9.	KS	3.176	4.868	4.505	4.004	4.013	3.908	3.869	3.921	3.957	3.980	804	25,3%
10.	K10	730	697	397	555	582	568	551	537	512	-	-	-
Σ Federacija BiH		22.044	24.259	23.698	22.253	21.048	18.756	20.072	19.663	18.998	-	-	-

Izvor: Podaci u tabeli 5 za školsku 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21. i 2021/22. godinu preuzeti su iz statističkih biltena Federalnog zavoda za statistiku br. 204/2014, 221/2015, 238/2016, 253/2017, 273/2018, 294/2019, 312/2020, 330/2021 i 350/2022. Podaci koji se odnose na školsku 2022/23. godinu prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava.

³ Zaokruženo na jednu decimalu.

U grafikonu iznad dati su zbirni podaci za Federaciju Bosne i Hercegovine za prethodnih devet školskih godina⁴

U grafikonu iznad prikazani su zbirni podaci za Federaciju BiH za prethodnih devet školskih godina. Razlog zbog kojeg nisu prikazani zbirni podaci na nivou Federacije BiH za tekuću školsku godinu jeste taj da od resornih ministarstava Posavskog kantona, Srednjobosanskog, Zapadnohercegovačkog i Kantona 10 nismo dobili tražene podatke za školsku 2022/2023. godinu. Stoga, za tekuću školsku godinu ne raspoložemo kompletnim podacima za cijelu Federaciju BiH. Ipak, i pored navedenog, pregled kretanja broja učenika u prethodnih devet školskih godina, kao i podaci iz šest kantona za tekuću školsku godinu, ukazuju na nastavak trenda smanjenja broja učenika upisanih u prvi razred srednje škole.

Ukoliko analiziramo podatke iz tabele 5 za kantone koji su dostavili podatke za tekuću školsku godinu, ustanovit ćemo da jedino Kanton Sarajevo bilježi povećanje broja učenika upisanih u prvi razred srednje škole, a u odnosu na početnu godinu posmatranja (školsku 2013/14. godinu), povećanje iznosi 25,3%.

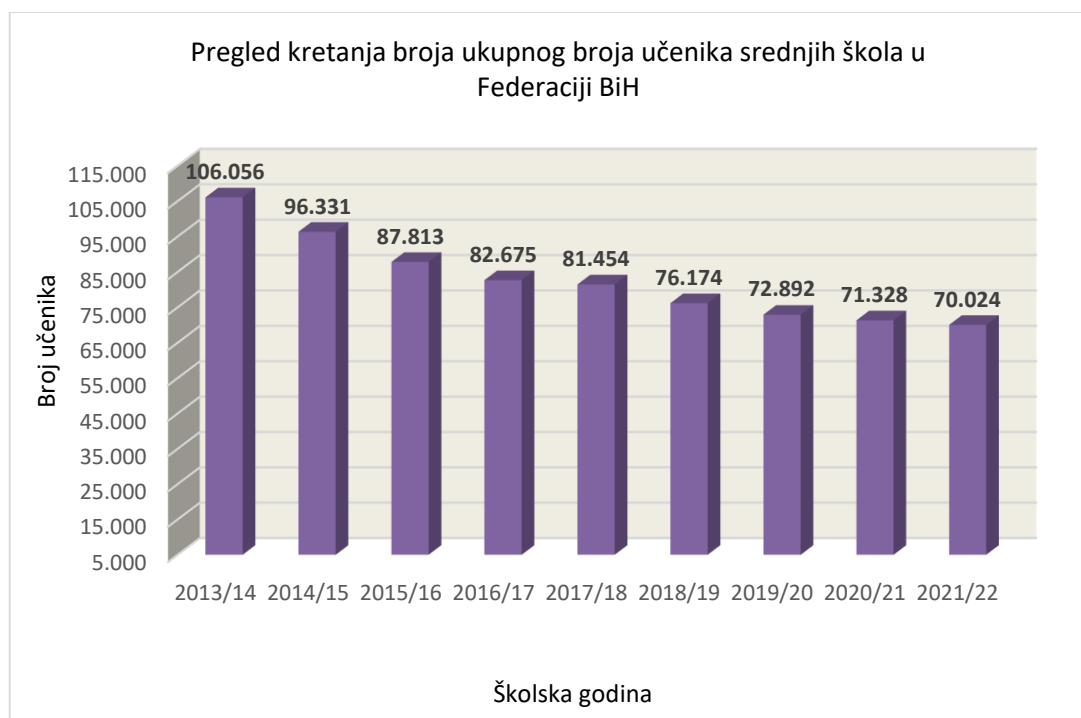
S druge strane, kada posmatramo kantone s najvećim procentima smanjenja broja učenika upisanih u prvi razred srednje škole u posmatranom desetogodišnjem periodu, najveće smanjenje broja učenika bilježe Unsko-sanski kanton (-20,4%) i Hercegovačko-neretvanski kanton (-33,8%).

⁴ Zbirni podaci za Federaciju BiH su dati za prethodnih devet školskih godina. Zbog nepotpunih podataka o broju učenika srednjih škola u FBiH u tekućoj školskoj godini, iz razloga što navedene podatke nismo dobili iz Posavskog, Srednjobosanskog, Zapadnohercegovačkog i Kantona 10, posljednja školska godina nije uvrštena u grafikon.

Tabela 6: Pregled kretanja ukupnog broja učenika u srednjim školama u Federaciji Bosne i Hercegovine za period školska 2013/14 – 2022/23. godina

R. br.	Kanton	Školska godina										Povećanje/smanjenje	% promjene ⁵ (k/a)×100
		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		
1.	USK	11.904	11.058	10.239	9.619	9.496	8.698	8.046	7.501	7.107	6.393	-5.511	-46,3%
2.	PK	1.670	1.600	1.413	1.300	1.160	1.037	986	896	865	-	-	-
3.	TK	22.484	19.226	16.850	15.751	15.966	15.582	15.078	14.923	14.384	14.300	-8.184	-36,4%
4.	ZDK	17.900	16.228	14.778	14.478	14.006	13.558	12.688	12.365	11.908	11.861	-6.039	-33,7%
5.	BPK	1.242	1.202	1.031	948	964	896	832	788	748	709	-533	-42,9%
6.	SBK	13.402	12.333	11.420	10.610	10.087	8.320	7.878	7.869	8.097	-	-	-
7.	HNK	11.170	9.621	9.386	8.614	8.089	7.614	7.328	7.055	7.121	6.829	-4.341	-38,9%
8.	ZHK	4.494	4.419	4.265	4.029	3.803	3.390	3.265	3.138	3.168	-	-	-
9.	KS	18.966	17.904	16.148	15.285	15.926	15.162	14.733	14.750	14.679	14.675	-4.291	-22,6%
10.	K10	2.824	2.740	2.283	2.041	1.957	1.917	2.058	2.043	1.947	-	-	-
Σ Federacija BiH		106.056	96.331	87.813	82.675	81.454	76.174	72.892	71.328	70.024	-	-	-

Izvor: Podaci u tabeli 6 za školsku 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21. i 2021/22. godinu preuzeti su iz statističkih biltena Federalnog zavoda za statistiku br. 204/2014, 221/2015, 238/2016, 253/2017, 273/2018, 294/2019, 312/2020, 330/2021 i 350/2022. Podaci koji se odnose na školsku 2022/23. godinu prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava.

U grafikonu iznad dati su zbirni podaci za Federaciju Bosne i Hercegovine za prethodnih devet školskih godina⁶

Razmatrajući podatke iz tabele 6, koja obuhvata period školska 2013/14 – 2022/23. godina, kao i grafički prikaz kretanja ukupnog broja učenika u Federaciji BiH za prethodnih devet školskih godina, može se konstatirati da postoji trend kontinuiranog smanjenja broja učenika srednjih škola u Federaciji BiH.

⁵ Zaokruženo na jednu decimalu.

⁶ Zbirni podaci za Federaciju BiH su dati za prethodnih devet školskih godina. Zbog nepotpunih podataka o broju učenika srednjih škola u FBiH u tekućoj školskoj godini, iz razloga što navedene podatke nismo dobili iz Posavskog, Srednjobosanskog, Zapadnohercegovačkog i Kantona 10, posljednja školska godina nije uvrštena u grafikon.

Najveće procentualno smanjenje broja učenika srednjih škola u tekućoj školskoj godini u odnosu na početnu godinu posmatranja (školsku 2013/14. godinu), među kantonima za koje imamo podatke za ovu školsku godinu, zabilježeno je u Unsko-sanskom kantonu (-46,3%), Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde (-42,9%) i Hercegovačko-neretvanskom kantonu (-38,9%).

REZIME

Školska godina počela je 1. septembra za učenike pet kantona u Federaciji BiH, a za učenike ostalih pet kantona 5. septembra, tj. prvog ponedjeljka u septembru. Svi kantoni nastavu u osnovnim i srednjim školama u školskoj 2022/23. godini realiziraju u učionicama, uz 45-minutno trajanje časa, ali uz poštivanje propisanih higijensko-epidemioloških preporuka i naredbi Federalnog i kantonalnih kriznih štabova ministarstava zdravstva.

Kada je u pitanju broj učenika upisanih u prvi razred osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine, evidentan je nastavak trenda smanjenja broja učenika. Broj učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u Federaciji BiH u tekućoj školskoj godini je **17.997**, a u odnosu na prethodnu školsku godinu, manji je za 144 učenika ili 0,8%. S druge strane, upoređujući podatke o broju učenika prvih razreda osnovne škole u školskoj 2022/23. godini u odnosu na podatke iz početne godine desetogodišnje analize (školska 2013/14. godina), broj učenika u ovoj školskoj godini manji je za 3.143 učenika ili 14,9%.

Razmatranjem podataka o ukupnom broju učenika osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine za period od školske 2013/14. do školske 2022/23. godine, primjetno je kontinuirano smanjenje broja učenika osnovnih škola. Prema zbirnim podacima za Federaciju BiH, broj učenika osnovnih škola u tekućoj školskoj godini je **170.960** učenika, a u odnosu na broj učenika osnovnih škola u prethodnoj školskoj godini, manji je za 2.253 učenika ili 1,3%. Pored navedenog, upoređujući podatak o broju učenika osnovne škole u Federaciji BiH u školskoj 2022/23. godini u odnosu na početnu godinu desetogodišnje analize (školsku 2013/14. godinu), broj učenika u ovoj školskoj godini manji je za 27.880 učenika ili 14%.

Važno je spomenuti da većina kantona ponovo realizira obavezne programe predškolskog odgoja i obrazovanja u godini pred polazak u osnovnu školu, za djecu koja nisu prethodno upisana u vrtiće, što je veliko ohrabrenje s obzirom na činjenicu da je ovaj program bio obustavljen ili reduciran u većini sredina u prethodne dvije godine radi pandemije COVID-19.

Analizom kretanja broja učenika upisanih u prvi razred srednjih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnih devet školskih godina, te analizom podataka iz šest kantona koji su dostavili podatke o upisu za tekuću školsku godinu, može se primijetiti nastavak trenda smanjenja broja učenika upisanih u prvi razred srednje škole. Ukoliko analiziramo podatke za kantone koji su dostavili iste za tekuću školsku godinu, ustanovit ćemo da jedino Kanton Sarajevo bilježi povećanje broja učenika upisanih u prvi razred srednje škole, a u odnosu na početnu godinu posmatranja (školsku 2013/14. godinu), povećanje iznosi 25,3%. S druge strane, kada posmatramo kantone s najvećim procentima smanjenja broja učenika upisanih u prvi razred srednje škole u posmatranom desetogodišnjem periodu, najveće smanjenje broja učenika bilježe Unsko-sanski kanton (-20,4%) i Hercegovačko-neretvanski kanton (-33,8%).

Iz ovog pregleda su izuzeti kantoni koji nisu dostavili podatke o broju učenika srednjih škola (Posavski, Srednjobosanski, Zapadnohercegovački i Kanton 10).

Kada je riječ o podacima o ukupnom broju učenika srednjih škola u Federaciji BiH, prisutan je trend kontinuiranog smanjenja broja učenika srednjih škola. Najveće procentualno smanjenje broja učenika srednjih škola u tekućoj školskoj godini u odnosu na početnu godinu posmatranja (školsku 2013/14. godinu), među kantonima za koje imamo podatke za ovu školsku godinu, zabilježeno je u Unsko-sanskom kantonu (-46,3%), Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde (-42,9%) i Hercegovačko-neretvanskom kantonu (-38,9%).

PREPORUKE

Preporuka 1. Potrebno je svoj djeci predškolskog uzrasta osigurati mogućnosti da budu uključena u programe predškolskog odgoja i obrazovanja u godini pred polazak u osnovnu školu, u skladu s članom 16. Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Preporuka 2. Potrebno je uspostaviti efikasan sistem evidentiranja djece koja ne upisuju osnovnu i srednju školu i koja napuštaju osnovno i srednje obrazovanje prije njegovog završetka.

Preporuka 3. Potrebno je osigurati pravo upisa u osnovnu školu djeci koja nisu evidentirana u matične knjige rođenih i olakšati procedure upisa za djecu pripadnika romske nacionalnosti, djecu stranih državljana i drugu djecu koja mogu imati birokratske prepreke prilikom upisa u osnovnu školu.

Preporuka 4. Potrebno je razvijati i podržati programe naknadnog sticanja osnovnog i srednjeg obrazovanja za odrasle bez kvalifikacije i osigurati određena sredstva za ovu namjenu iz federalnog, kantonalnih i općinskih budžeta.

Preporuka 5. U budžetima općina, kantona i Federacije BiH, potrebno je osigurati dovoljno sredstava za podršku porodicama koji imaju djecu školskog uzrasta, posebno onima u stanju socijalne potrebe, kroz osiguranje besplatnog prijevoza učenicima osnovnih i srednjih škola koji imaju pravo na isti, u skladu s važećom zakonskom regulativom, besplatnih udžbenika, školskog pribora i drugih vidova finansijske podrške školovanju djece. Svrha navedenih mjera je preveniranje napuštanja osnovnog i srednjeg obrazovanja prije njegovog završetka.

Preporuka 6. Neophodno je djeci s invaliditetom osigurati nesmetan pristup i učešće u kvalitetnom predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju i poboljšati kapacitete odgojno-obrazovnih ustanova za stvaranje inkluzivnog okruženja za socijalizaciju, odgoj i obrazovanje sve djece.

Preporuka 7. Potrebno je osigurati kontinuitet izdvajanja za obrazovanje, a po mogućnosti i povećanje istih. Dodatna sredstva se trebaju usmjeriti u nabavku potrebne opreme, uključujući i informatičku opremu, kako bi sva djeca imala pristup kvalitetnom, savremenom obrazovanju. Pored navedenog, potrebno je osigurati da se nastavnicima, stručnim saradnicima i direktorima škola pruži odgovarajuća podrška u vidu edukacija, mentorstva i dr., kako bi se mogli uspješno nositi sa svim izazovima koje obrazovni proces sa sobom nosi.